

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-01-19

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

«_____» _____ 20__ р.

Національний університет
водного господарства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ЛОГІКА ДЛЯ ЮРИСТІВ
LOGIC FOR LAWYERS

спеціальність _____ 081 «Право»
specialt _____ 081 «Law»
(шифр і назва спеціальності)
(code and name of the specialty)

Рівне – 2018

Робоча програма з дисципліни «Логіка для юристів» для студентів спеціальності «Право». – Рівне: НУВГП, 2018. – 16 с.

Розробник: Мельничук Юлія Іванівна, доцент кафедри спеціальних юридичних дисциплін, кандидат філософських наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Протокол від «__» ____201_ року № __.

Завідувач кафедри спеціальних юридичних дисциплін _____ проф. В.І. Кафарський

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності 081 «Право».

Протокол № __ від «_____» 2018 року

Голова науково-методичної комісії _____ проф. Цимбалюк В.І.

«__» _____2018 року

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Логіка для юристів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Право».

Предметом логіки виступають форми думки при правильному мисленні і закони, за якими відбувається мислення в пошуках істини.

Мета викладання навчальної дисципліни - сприяння формуванню адекватного уявлення про предмет і роль логіки на сучасному етапі розвитку суспільства, можливості практичного застосування знань. Вивчення науки логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу категоріального апарату, здобутого у процесі формування правового (економічного) знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки в сфері права; виявлення логічних помилок в міркуваннях з юридичним змістом; виведення правового знання; доведення правових приписів на істинність або спростування на хибність. Вона підпорядкована головному завданню – озброїти студентів знаннями про базові логічні поняття, що є необхідною умовою розвитку самої особистості студента, вдосконалення його мислительних процесів і системи аргументації у житті в цілому та майбутній професійній діяльності зокрема, пізнання самого себе та інших людей.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Юридична деонтологія», «Філософія».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

У системі професійної підготовки майбутніх юристів особливе місце займає викладання логіки як навчальної дисципліни. Логіка є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, оскільки її вивчення сприяє усвідомленню майбутніми фахівцями значення й ролі міркування в практиці тлумачення норм права, доведення й спростування в юриспруденції та у повсякденній людській комунікації.

Викладання логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу правового знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки у

сфері права. Студенти повинні навчитись виявляти логічні помилки у міркуваннях з юридичним змістом.

Розвинуте логічне мислення є одним з ознак сучасної освіченої людини. Здатність чітко мислити, швидко приймати правильне рішення на підставі аналізу ситуації, що склалася забезпечує людині затребуваність й успішність у професійній діяльності. Наприклад, вміння використовувати весь арсенал логічних знань і способів переконання знадобиться в професійній діяльності.

Ключові слова: поняття, судження, форми мислення, умовивід, доведення, спростування, запитання, відповіді, логічні помилки, логічні сполучники

Abstract

In the system of training future lawyers a special place is the teaching of logic as a discipline. Logic is one of the fundamental disciplines, since its study promotes the awareness of future specialists of the importance and role of reasoning in the practice of interpreting the rules of law, proving and refuting in jurisprudence and in everyday human communication.

Teaching of logic involves familiarizing students with the logical theory of thinking and mastering the skills of the logical analysis of legal knowledge and the interpretation of the formalized language of science of logic in the field of law. Students should learn to identify logical mistakes in reasoning with legal content.

Developed logical thinking is one of the hallmarks of a modern educated person. The ability to think clearly, to quickly make the right decision on the basis of an analysis of the current situation, provides a person with the demand and success in professional activities. For example, the ability to use the entire arsenal of logical knowledge and methods of persuasion will be necessary in professional activities.

Key words: concept, judgment, form of thinking, inference, proof, refutation, question, answer, logical errors, logical conjunctions

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 «Право»	Нормативна	
	Спеціальність 081 «Право»		
Модулів – 1		Рік підготовки: 1 курс	Рік підготовки: 1 курс
Змістових модулів – 3		Семестр: 1-ий	Семестр: 1-ий
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Лекції – 14 год.	Лекції – 2 год.
Загальна кількість годин – 90		Практичні – 18 год.	Практичні – 6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:		Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лабораторні - -год.
аудиторних – 2	Самостійна робота – 58 год.		Самостійна робота – 82 год.
самостійної роботи студента – 5	Індивідуальні - - год.		
	Вид контролю - залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 36% до 64%;

заочної форми навчання – 9 % до 91%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Логіка для юристів» є: ознайомлення студентів із специфікою предмету; основними теоретико-правовими ідеями та поглядами, що склалися у сучасній теорії аргументації; оволодіння студентами знання про становлення та розвиток логіки як науки, формування свідомого ставлення до процесу міркування, формування логічної культури студентів.

2.2. Завдання дисципліни *полягає у:*

- формуванні у слухачів системних та глибоких знань про форми, правила логічного мислення та висловлювання;
- усвідомленні структури та семантики суджень, особливості їх застосування у нормативно-правових актах;
- розумінні принципів побудови запитань та відповідей;
- усвідомленні основ теорії аргументації.

Крім того, в результаті вивчення курсу студенти повинні підвищити рівень правової, логічної та комунікативної культури; формувати правильно власні міркування.

2.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент *повинен:*

знати: основні історичні етапи розвитку логічної науки; форми чуттєвого пізнання та особливості мислення; форми раціонального пізнання; структуру поняття; види понять; зміст логічних операцій з поняттями: узагальнення, обмеження, визначення, поділ обсягу, класифікація та ін.; мову логіки; зміст логічних операцій над висловленнями та предикатами; закони формальної логіки; структуру міркувань; види міркувань; правила дедуктивних міркувань: правило висновку, правило заперечення, правило силогізму; структуру простого категоричного силогізму; основні елементи теорії аргументації; структуру запитань та відповідей.

вміти: чітко, послідовно, логічно грамотно висловлювати думки; формулювати словесно та записувати символічно судження, логічні операції над ними, встановлювати значення їх логічної вартості; формулювати словесно та записувати символічно закони формальної логіки; за допомогою логічного квадрату визначати логічну вартість суджень; розкрити зміст понять; зображати відношення між обсягами понять за допомогою діаграм Ейлера-Венна; здійснювати операції - узагальнення, обмеження й означення понять; поділ обсягу поняття та класифікацію понять; виконувати логічні операції над висловлювальними формами, визначати область істинності за допомогою; аналізувати структуру міркування; виконувати дедуктивне, індуктивні та традуктивні міркування за правилами висновку, заперечення,

силогізму; будувати фігури категоричних силогізмів та ілюструвати діаграмами; доводити та спростовувати положення; правильно будувати запитання та відповіді; встановлювати за допомогою таблиць істинність складних висловлювань та розрізняти семантику використовуваних сполучників; вміти здійснювати логічний аналіз нормативно-правових актів (особливості використання у них різних видів логічних сполучників).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і специфіка логіки як науки. Форми мислення

Тема 1. Логіка як наука. Історичні етапи розвитку

1. Мислення як предмет вивчення логіки.
2. Чуттєвий і раціональний рівні пізнання.
 - 2.1.Форми чуттєвого пізнання (відчуття, сприйняття, уявлення, уява).
 - 2.2.Форми раціонального пізнання (поняття, судження, умовивід).
3. Логіка і мова. Поняття штучної мови. Верифікація.
4. Метод формалізації: його логічна сутність, можливості та широти його використання.
5. Історичні етапи розвитку логічного значення: традиційна логіка та сучасна. Історичні етапи розвитку логічного значення: традиційна логіка та сучасна. Періоди сучасної логіки: а) класичний (логіка висловлювань, логіка предметів); б) некласичний (антична логіка, логіка часу, епістемічна логіка, деонтична логіка, аксіологічна логіка, логіка дії тощо).
6. Значення логіки для юристів.

Тема 2. Поняття як форма мислення.

1. Поняття як форма мислення. Логічна структура понять.
2. Види понять за логічною структурою (обсяг, зміст). Закон утвореного відношення між обсягом і змістом поняття.
3. Відношення між поняттями.
4. Логічні операції з поняттями. Обмеження та узагальнення поняття. Дефініція (визначення) поняття.
5. Визначення понять. Структура, правила, види визначення понять.
6. Логічні операції: поділ, класифікація, додавання та ін.

Тема 3. Судження. Прості судження.

1. Загальна характеристика судження. Судження та речення.
2. Логічна структура суджень.
3. Поділ суджень за модальністю (види модальності), за складністю (складні і прості судження).
4. Прості судження, їх види та структура.
 - 4.1. Поділ простих суджень за якістю та кількістю.
 - 4.2. Поділ простих суджень за характером предиката (атрибутивні, входження до класу, існування, з відношенням).
 - 4.3. Поділ простих суджень за якістю зв'язки (стверджувальні і заперечувальні) і за кількістю суб'єкта (загальні й одиничні, загальні і часткові).
5. Поняття про логічні відношення між простими судженнями.
 - 5.1. Відношення еквівалентності.
 - 5.2. Відношення часткової сумісності.
 - 5.3. Відношення підпорядкування.
 - 5.4. Відношення підпорядкування.
 - 5.5. Відношення протилежності.
 - 5.6. Відношення суперечності.
6. Логічний квадрат.
7. Взаємовідношення між термінами в простих судженнях. Розподіленість термінів у простих судженнях.

Тема 4. Складні судження.

1. Складні судження. Види логічних сполучників:
 - 1.1. Кон'юнкція.
 - 1.2. Диз'юнкція (строга і нестрога).
 - 1.3. Імплікація.
 - 1.4. Еквіваленція.
2. Еквівалентні судження.
3. Особливості використання різних видів суджень у нормативно-правових актах.
4. Пізнавальне та практичне значення суджень у практичній діяльності юристів.

Тема 5. Закони логіки.

1. Загальна характеристика законів логіки.
2. Природні закони, нормативні закони, закони логіки.
3. Логічний закон.
 - 3.1. Закони тотожності.

- 3.2. Закон протиріччя.
- 3.3. Закон виключеного третього.
- 3.4. Закон достатньої підстави.
4. Необхідність виконань законів логіки.
5. Специфіка застосування законів логіки у професійній діяльності юристів.

Тема 6. Умовивід.

1. Загальна характеристика умовиводу, його структура.
2. Види умовиводів (безпосередні й опосередковані).
3. Безпосередні умовиводи: перетворення, обернення, протиставлення предикату.
4. Перетворення і закон подвійного заперечення.
5. Обернення та його правила.
6. Протиставлення предикату та його правила.

Тема 7. Силогізми. Опосередковані умовиводи.

1. Дедуктивний умовивід.
 - 1.1. Простий категоричний силогізм, його фігури і правила.
 - 1.2. Умовні силогізми (чисто умовний та умовно-категоричний).
 - 1.3. Розділові силогізми (розділов-категоричний та умовно-розділовий).
 - 1.4. Дедукція і редукція.
2. Індуктивний умовивід. Повна та неповна індукція як види дедуктивних умовиводів.
3. Традуктивні умовиводи. Аналогія як комбінований (індуктивно-дедуктивний) вивід.

Змістовий модуль 2. Логічні основи теорії аргументації

Тема 8. Доведення та спростування. Гіпотеза.

1. Доведення як найсильніший вид аргументації. Структура доведення: теза, аргументи, демонстрація.
2. Основні різновиди доведення: пряме і непряме доведення.
 - 2.1. Пряме доведення в логіці висловлювань.
 - 2.2. Непряме аналогічне і непряме розділове доведення, і використання при побудові слідчих версій.
3. Критика та її види. Спростування як окремий випадок критики. Структура спростування.
 - 3.1. Критика тези.

3.2.Критика аргументів, критика демонстрації. Конструктивна та деструктивна критика.

3.3.Пряме спростування.

3.4.Непряме спростування (аналогічне та розділове).

4. Правила, помилки в процесі доведення та спростування.

4.1.Паралогізми та софізми.

4.2.Логічні парадокси.

5. Гіпотеза та версія.

5.1.Види гіпотез.

5.2.Версія як вид гіпотези.

5.3.Верифікація та фальсифікація версій.

6. Логічна спільність з аргументацією наукових гіпотез і особливості юридичного доведення.

Тема 9. Логічний аналіз запитань та відповідей.

1. Визначення запитання:

1.1.Передумова запитання (або його пресупозиція).

1.2.Контекст запитання.

2. Види запитань: відкриті; закриті; логічно коректні та не коректні; тавтологічні запитання.

3. Поняття відповідей.

4. Види відповідей: правильні, неправильні; сильні, слабкі; нерелевантні відповіді.

5. Роль запитань та відповідей у юридичній практиці.

4.Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Предмет і специфіка логіки як науки. Форми													
Тема 1. Логіка як наука. Історичні етапи розвитку	11	1	2				8	7					7

Тема 2. Поняття як форма мислення.	8	1	2			5	11	0,5	0,5			10
Тема 3. Судження. Прості судження.	14	2	2			10	11	0,5	0,5			10
Тема 4. Складні судження.	13	1	2			10	6		1			5
Тема 5. Закони логіки.	8	1	2			5	11	1				10
Тема 6. Умовивід.	9	2	2			5	11		1			10
Тема 7. Силогізми. Опосередковані	9	2	2			5	11		1			10
Разом змістовий модуль 1.	72	10	14			48	68	2	4			62
Змістовий модуль 2 Логічні основи теорії аргументації												
Тема 8. Доведення та спростування. Гіпотеза.	9	2	2			5	11		1			10
Тема 9. Логічний аналіз запитань та відповідей.	9	2	2			5	11		1			10
Разом змістовий модуль 2.	18	4	4			10	22		2			20
Всього годин	90	14	18			58	90	2	6			82

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Логіка як наука. Історичні етапи розвитку	2	
2	Тема 2. Поняття як форма мислення.	2	0,5
3	Тема 3. Судження. Прості судження.	2	0,5
4	Тема 4. Складні судження.	2	1
5	Тема 5. Закони логіки.	2	
6	Тема 6. Умовивід.	2	1
7	Тема 7. Силогізми. Опосередковані умовиводи.	2	1

8	Тема 8. Доведення та спростування. Гіпотеза.	2	1
9	Тема 9. Логічний аналіз запитань та відповідей.	2	1
	Всього	18	6

6. Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Логіка як наука. Історичні етапи розвитку	8	7
2	Тема 2. Поняття як форма мислення.	5	10
3	Тема 3. Судження. Прості судження.	10	10
4	Тема 4. Складні судження.	10	10
5	Тема 5. Закони логіки.	5	5
6	Тема 6. Умовивід.	5	10
7	Тема 7. Силогізми. Опосередковані умовиводи.	5	10
8	Тема 8. Доведення та спростування. Гіпотеза.	5	10
9	Тема 9. Логічний аналіз запитань та відповідей.	5	10
	Всього	58	82

7. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- проблемне викладання;
- частково-пошуковий метод;
- робота в малих групах;
- семінари-дискусії;
- дослідницький метод.

8. Методи контролю

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 100 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Контроль за засвоєнням знань здійснюється декількома способами: застосовуються різні форми опитування, виконання реферативних завдань, написання контрольних робіт на практичних заняттях, а також систематичне проведення модульного контролю, складання заліку.

При виставленні оцінок враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї, а не особисте відношення до них тих, хто відповідає. Успішність засвоєння курсу визначається за допомогою ухваленої шкали оцінювання.

Всі види занять навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» повинні проводитися в навчальних аудиторіях з використанням відповідних дидактичних і технічних засобів навчання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти Поточне тестування та самостійна робота

Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2		Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
10	10	10	10	10	10	10	15	15	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену	Для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
82-89		
74-81		
64-73	Заловільно	

60-63	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу
0-34		

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» включає:

1. Програму навчальної дисципліни;
2. Тестові модульні завдання;
3. Лекційний матеріал;

4. Наконечна О. П. Храпко П.Ю.. Методичні вказівки та плани семінарських занять з дисципліни «Логіка» для студентів НУВГП денної форми навчання / О.П. Наконечна, П.Ю. Храпко. –Р.: НУВГП, 2014. – 23с. / Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/356/1/06-07-141.pdf>

12. Рекомендована література

12.1.Базова

1. Жеребкін В. Є. Логіка: підруч. / В. Є. Жеребкін. – К.: Знання, 2004. – 255 с.
2. Логіка: підруч. для студ. вищих навч. закладів / В. Д. Титов, С. Д. Цалін, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.; за ред. В. Д. Титова. – Х.: Право, 2005. – 208 с.
3. Логіка: Хрестоматія / авт.-упор. С. Д. Цалін. – 3-те вид., переробл. і доповн. – Х.: Факт, 2010. – 864 с.
4. Конверський А. Е. Логіка : підручник / А. Є. Конверський. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 304 с.
5. Логіка для юристів (кредитно-модульний курс) : навч. посіб. / В. І. Цимбалюк, Л. А. Циганчук, О. А. Мітчук [та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2011. – 216 с.
6. Хоменко І. В. Логіка – юристам: підруч. / І. В. Хоменко. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224 с. Цалін С. Д. Логічний словник-довідник: / С. Д. Цалін. – 4-те вид., виправл. і доповн. – Х.: Факт, 2006. – 400 с.
7. Щербина О. Логіка для юристів / О. Щербина. – 2-ге вид. – К.: Юрид. думка, 2007. – 264 с.

12.2. Допоміжна

1. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика: Учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / Е. К. Войшвилло , М. Г. Дегтярев. — М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. — 528 с.
2. Ивин А. А. Логика. Учебное пособие. Издание 2-е. / А. А. Ивин. — М.: Знание, 1998. — 240 с.
3. Логіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни / В. Х. Арутюнов, Д. П. Кирик, В. М. Мішин. — К.: КНЕУ, 2002. — 127 с.
4. Ломиворотов М. М. Логика для юристов: Учеб. пособие в схемах и упражнениях / М. М. Ломиворотов. - Волгоград, 2006. – 32 с.
5. Мозгова Н. Г. Логіка Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / Н. Г. Мозгова - Київ: Каравела, 2007. - 248 с.
6. Практикум по логике: (Задачи и упражнения) / Сост. В. А. Мейдер. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 1999. – 32с.
7. Сластенко Є.Ф. Логіка: Навчальний посібник / Є. Ф. Сластенко, С. М. Ягодзінський. – К.: НАУ, 2005. – 192с.
8. Тофтул М. Г. Логіка. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. Г. Тофтул - К.: ВЦ «Академія», 1999. – 336 с.

12.3. Електронний репозиторій НУВГП

1. Методи комплексного аналізу : монографія / А. Я. Бомба, С. С. Каштан, Д. О. Пригорницький, С. В. Ярошак. – Рівне : НУВГП, 2013. – 415с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2803/>

12.4. Інформаційні ресурси

1. Електронні наукові видання НБУ ім. В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21CNR=20&Z21ID=
2. Перелік основних довідників тематичних ресурсів з філософії [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>.
3. Додаткові філософські ресурси комп'ютерної мережі INTERNET [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epistemelinks.com/link/PhiLink.html>.
4. Гончаров А.Ю. Логіка і теорія аргументації: формальний і неформальні підходи: Автореферат дис.. канд. Філософ. наук:09.00.06/

А.Ю. Гончаров: Ін-т філос. ім. Г.С. Сковорода, НАН України. –К., 2003. –
16с. [електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%20%D0%90.%D0%AE.\\$](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%20%D0%90.%D0%AE.$)

5. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>

6. Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету[електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.law.yale.edu/library/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування